

6603

B. A./B. Sc./B. Ed. Part – I (Integrated) Examination, 2019

CONTEMPORARY INDIA & EDUCATION

Time: Three Hours

Maximum Marks: 80

PART – A (ਖੱਡ – ਅ)

[Marks: 20]

All questions are mandatory.

The answer to each question should not exceed 50 words.

Each question is of 2 marks.

ਸਭੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਨਿਵਾਰ੍ਯ ਹੈਂ। ਪ੍ਰਤੀਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਉਤਤਰ 50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਸੇ ਅਧਿਕ ਨ ਹੋ।

ਪ੍ਰਤੀਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਅੰਕ ਕਾ ਹੈ।

PART – B (ਖੱਡ – ਬ)

[Marks: 30]

Answer five questions selecting one from each unit.

The answer to each question should not exceed 250 words.

Each question is of 6 marks.

ਪ੍ਰਤੀਕ ਇਕਾਈ ਸੇ ਏਕ-ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਨਤੇ ਹੁਏ, ਕੁਲ ਪੌਂਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਜਿਏ।

ਪ੍ਰਤੀਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਉਤਤਰ 250 ਸ਼ਬਦਾਂ ਸੇ ਅਧਿਕ ਨ ਹੋ।

ਪ੍ਰਤੀਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਅੰਕ ਕਾ ਹੈ।

PART – C (ਖੱਡ – ਚ)

[Marks: 30]

Answer any three questions.

Answer should not exceed 300 words. Each question is of 10 marks.

ਕਾਈ ਤੀਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਜਿਏ। ਪ੍ਰਤੀਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਉਤਤਰ 300 ਸ਼ਬਦਾਂ ਸੇ ਅਧਿਕ ਨ ਹੋ।

ਪ੍ਰਤੀਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਅੰਕ ਕਾ ਹੈ।

PART - A / ਖਣਡ - ਅ

Q.1 All questions are mandatory -

ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਨਿਵਾਰ੍ਯ ਹੈ -

(i) Write the main characteristics of informal Education.

ਔਪਚਾਰਿਕ ਸ਼ਿਕਸ਼ਾ ਕੀ ਮੁਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਓਂ ਕੋ ਸਂਕਿਤ ਮੌਲਿਕਤ ਲਿਖੋ।

(ii) Mention the educational objectives of Buddha education.

ਬੌਦ্ধ ਸ਼ਿਕਸ਼ਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਿਕਸ਼ਾ ਕੇ ਉਦੇਸ਼ ਬਤਾਇਏ।

(iii) Write down the meaning of Education by Swami Vivekanand.

ਸ਼ਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨਨਦ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਿਕਸ਼ਾ ਕਾ ਅਰਥ ਬਤਾਇਏ।

(iv) Define the concept of craft centered education developed by Gandhi ji.

ਗਾਂਧੀਜੀ ਦੀ ਵਿਕਸਿਤ ਸ਼ਿਲਘ ਕੇਨ੍ਦ੍ਰਿਤ ਸ਼ਿਕਸ਼ਾ ਕੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕਰਿਏ।

(v) Explain the relation between education and society.

ਸਿਆਸ਼ਾ ਔਰ ਸਮਾਜ ਮੌਲਿਕਤ ਵਿਚ ਸੰਬੰਧ ਹੈ? ਵਾਖਾਂ ਕਰਿਏ।

(vi) Describe Role of education in national integration.

ਰਾਸ਼ਟ੍ਰੀਕ ਏਕਤਾ ਮੌਲਿਕਤ ਵਿਚ ਸਿਆਸ਼ਾ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੋ ਸਮਝਾਇਏ।

(vii) Write brief Introduction of N.C.T.E.

ਏਨ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ. ਕੀ ਸਾਰੀ ਪਰਿਚਾਰ ਦੀਜਿਏ।

(viii) Describe role of U.G.C. in Teacher Education.

ਅਧਿਆਪਕ ਸ਼ਿਕਸ਼ਾ ਮੌਲਿਕਤ ਵਿਚ ਯੂ.ਜੀ.ਸੀ. ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੋ ਪਰਿਚਾਰ ਦੀਜਿਏ।

(ix) Mention the disadvantages of over population.

ਜਨਸੰਖਾ ਵ੃ਦ਼ੀ ਕੀ ਹਾਨਿਹੱਦ ਬਤਾਇਏ।

(x) What do you mean by gender equality?

ਲੈਂਗਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਸੌ ਆਪ ਕਿਆ ਸਮਝਾਤੇ ਹੋਏ?

PART – B / ਖਣਡ – ਬ

UNIT – I/ ਇਕਾਈ – I

Q.2 Explain the meaning, concept and nature of education.

ਸਿੱਖਿਆ ਕਾ ਅਰ्थ, ਸਮਾਜਿਕ ਏਵਾਂ ਪ੍ਰਕ੃ਤਿ ਕੀ ਵਾਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

OR/ ਅਥਵਾ

Describe the aim of education during vedic era.

ਵੈਦਿਕ ਕਾਲ ਕੀ ਸ਼ਿੱਖਿਆ ਕੇ ਲਕਖਾਂ ਕੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

UNIT – II/ ਇਕਾਈ – II

Q.3 Define the ideas of educational philosophy of Gijubhai.

ਗਿਜੁਬਾਈ ਕੀ ਸ਼ਿੱਖਿਆ ਦਰਸ਼ਨ ਕੋ ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ।

OR/ ਅਥਵਾ

State the objectives of education according to Rousseau.

ਰੂਸੋ ਕੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਿੱਖਿਆ ਕੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਕੀ ਉਲਲੇਖ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

UNIT – III/ ਇਕਾਈ – III

Q.4 Education is a powerful instrument of social change, how? Explain.

“ਸਿੱਖਿਆ ਸਾਮਾਜਿਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕੀ ਸਥਾਨਕ ਸੰਧਾਰ ਹੈ।”, ਕੈਂਸੇ? ਵਾਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

OR/ ਅਥਵਾ

Give your opinion on what kind of education can be organized at school level to increase national integration.

ਆਪਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਸ਼ਟ੍ਰੀਯ ਏਕਤਾ ਕੀ ਬਢਾਵਾ ਦੇਣੇ ਹੇਠਾਂ ਵਿਦਾਲਿਤੀ ਸਤਰ ਪਰ ਕੌਨਸੀ ਗਤਿਵਿਧਿਆਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀ ਜਾ ਸਕਤੀ ਹੈਂ? ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ।

UNIT – IV/ ਇਕਾਈ – IV

Q.5 Explain the contribution of N. C. T. E. in teacher education in India.

ਭਾਰਤੀਯ ਅਧਿਆਪਕ ਸ਼ਿੱਖਿਆ ਮੈਂ N. C. T. E. ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਬਤਾਇਆ ਹੈ।

OR/ ਅਥਵਾ

The quality of Teacher Education Programme can affect the educational system of a country. Explain.

ਸਿੱਖਿਕ ਸ਼ਿੱਖਿਆ ਕਾਰ੍ਯਕ੍ਰਮ ਕੀ ਗੁਣਵਤਾ ਦੇਸ਼ ਕੀ ਸ਼ਿੱਖਿਆ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਤੀ ਹੈ। ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ।

UNIT -V / इकाई – V

Q.6 Describe the role of education to reduce regional diversity.

क्षेत्रीय विषमता दूर करने में शिक्षा की भूमिका का उल्लेख करिए।

OR / अथवा

Explain the role of education in developing Gender equality and sensitivity.

लैंगिक समानता और संवेदनशीलता स्थापित करने में शिक्षा की भूमिका की विवेचना कीजिए।

PART - C / खण्ड – स

Q.7 Throw light on the salient features of the N. C. F. T. E. 2009.

एन. सी. एफ. टी. ई. (2009) के मुख्य कारकों पर प्रकाश डालिए।

Q.8 Describe the educational thoughts of Dr. Radhakrishnan and its impact on Indian education system.

डॉ. राधाकृष्णन के शैक्षणिक विचारों का वर्णन करते हुए भारतीय शिक्षा पर उसके प्रभावों की व्याख्या कीजिए।

Q.9 Write short notes on the following –

(A) DIET

(B) N. C. E. R. T.

निम्न पर संक्षिप्त टिप्पणी लिखिए –

(अ) डाईट

(ब) एन. सी. ई. आर. टी.

Q.10 Discuss the Education policy of 1986 on the equality of Educational Opportunities.

शैक्षिक अवसरों की समानता पर 1986 की शिक्षा नीति की विवेचना करिए।

Q.11 Explain the contribution of school and teacher in bringing social change.

सामाजिक परिवर्तन लाने में विद्यालय एवं शिक्षक के योगदान की व्याख्या करिए।
